

Brüssel, 13. juuni 2016
(OR. en)

9228/16

ECOFIN 468
UEM 214
SOC 332
EMPL 228
COMPET 302
ENV 347
EDUC 203
RECH 194
ENER 210
JAI 458

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Komisjoni dok nr:	9142/16 ECOFIN 433 UEM 183 SOC 297 EMPL 193 COMPET 270 ENV 314 EDUC 170 RECH 162 ENER 175 JAI 420 - COM(2016) 345 final
Teema:	Soovitus: NÕUKOGU SOOVITUS, milles käsitletakse Slovakkia 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Slovakkia 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele eespool nimetatud nõukogu soovitus eelnõu, mis põhineb komisjoni ettepanekul COM(2016) 345 final ning mida on muudetud ja milles on kokku lepitud nõukogu erinevates komiteedes.

NÕUKOGU SOOVITUS,

...

**milles käsitletakse Slovakkia 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu
arvamus Slovakkia 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011² alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles Slovakkia ei nimetatud ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle vastu 8. märtsil 2016³. Kuna Slovakkia rahaühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Slovakkia tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.
- (2) 2016. aasta aruanne Slovakkia kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Slovakkia edusamme 14. juulil 2015 nõukogu vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel.
- (3) Slovakkia esitas 29. aprillil 2016 nii oma 2016. aasta riikliku reformikava kui ka 2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

³ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁴ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatseb kasutada.
- (5) Slovakkia suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt on valitsusel kavas parandada 2016. aastal valitsemissektori nominaalset eelarvepositsiooni –1,9 %-ni SKPst ja seejärel järk-järgult –1,3 %-ni SKPst 2017. aastal. Vastavalt stabiilsusprogrammile saavutatakse keskpika perioodi eelarveeesmärk, st struktuurne eelarvepuudujääk 0,5 % SKPst, 2019. aastal. Programmi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse jõudma 2016. aastal 52,9 %-ni SKPst ja jätkama vähenemist, jõudes 2019. aastal 47,3 %-ni. Nende eelarveprognoside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Ent meetmeid, mida on vaja kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast, ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt on Slovakkial oht kalduda 2016. aastal keskpika perioodi eelarve-eesmärgist mõnevõrra kõrvale, ent kui poliitikat ei muudeta, siis peaks Slovakkia 2017. aastal saavutama soovitud kohandamise. Nõukogu on stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes arvamisel, et Slovakkia täidab eeldatavasti üldjoontes stabiilsuse ja kasvu pakti sätteid. Siiski tuleb võtta veel meetmeid, et tagada sätete järgimine 2016. aastal. Selleks on väga oluline võtta lõpuks vastu siduvad kulutuste ülemmäärad ja rakendada avaliku sektori kulutuste tõhususe suurendamiseks vahendite optimaalse kasutamise kava ning vaadata kavakohaselt läbi teatavate valdkondade kulutused.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

- (6) Slovakkias on jätkuvalt probleemiks riigi rahanduse pikaajaline jätkusuutlikkus. Selle peamine põhjus on elanikkonna vananemisega seotud tervishoiu- ja pensionikulude oodatav kasv. Slovakkia pensionikulude kasv aastani 2060 on eelduste kohaselt üks kiiremaid liidus ning selle põhjuseks on vananev rahvastik. Seadusjärgne pensioniiga Slovakkias on suhteliselt madal, mis on osaliselt tingitud oodatava elueaga seotud teguritest. Elanikkonna vananemisega seotud kulud tulenevad peamiselt tervishoiukuludest. Riikliku tervishoiusektori kulud kasvavad prognooside kohaselt pikas perspektiivis märkimisväärselt, kuid alustades suhteliselt madalalt tasemelt. Hoolimata olukorra mõningasest paranemisest, on tervise valdkonna näitajad Slovakkias endiselt väga kehvad. Valitsus on tervishoiusektori kulutasuvuse parandamiseks võtnud meetmeid nii statsionaarse kui ka ambulatoorse ravi valdkonnas. Jätkatakse tööd integreeritud ravimudeli kasutuselevõtuks. Kõnealuse reformi edukus sõltub tõenäoliselt peamiste sidusrühmade isevastutusest, tervisekeskuste ja haiglate integreerimisest ning asjakohasest personalipoliitikast. Vaatamata riigihaiglate võla kuhjumise piiramiseks võetud meetmetele on paljud neist endiselt halvas majanduslikus olukorras. Jätkuvalt on probleeme negatiivsete kulusuundumuste muutmisega, näiteks haiglate võimekuse ümberkorraldamisega, uue hüvitamissüsteemi kasutuselevõtuga ning konkurentsi suurendamisega tervishoiuvaldkonna riigihangetes. Ambulatoorse ravi puhul tuleneb perearstide nõrk roll patsientide suunamisel osaliselt sellest, et pere- ja eriarstide vaheline pädevuste jaotus ei ole optimaalne, ning see soodustab kulukama eriarstiabi kasutamist. Maksuvaldkonnas on valitsuse meetmed maksupettuste vastu võitlemiseks aidanud parandada maksukogumist, eriti käibemaksu osas. Käibemaksu alalaekumine on siiski jätkuvalt suur, mis viitab kestvale maksukuulekuse probleemile. Kuna viimastel aastatel on põhirõhk olnud käibemaksu kogumisel, on vähem tähelepanu pööratud teistele olulistele valdkondadele nagu sissetuleku maksustamine. Lisaks on auditeerimisele keskendumise tõttu jäänud unarusse maksuameti muud ülesanded nagu maksuvõlgade kogumine. See osutab sellele, et maksusüsteemis on võimalik parandada vahendite jaotamist. Veel ei ole välja töötatud strateegiat maksukuulekuse eesmärkide kindlaksmääramiseks.

- (7) Kuigi tööturul on olukord tänu heale majanduse taastumisele ja hiljutistele poliitikameetmetele paranenud, on endiselt probleemiks pikaajaline töötus. Pikaajalise töötuse määr on jätkuvalt üks kõrgemaid liidus (2015. aasta kolmandas kvartalis 7,6 %, võrreldes 4,3 %-ga liidus tervikuna). Pikaajaline töötus mõjutab eelkõige marginaliseeritud romasid, madala kvalifikatsiooniga inimesi ja noori. Meetmeid töötuse vähendamiseks on võetud kutsehariduse ja -õppe, subsideeritud töökohtade ja tööalase nõustamise valdkonnas. Kõnealuste reformide edukas rakendamine sõltub aga enamasti riikliku tööturuasutuse suutlikkusest. Hoolimata kesktööbüroo ümberkorraldamisest ja paremast juurdepääsust koolitusele, esineb jätkuvalt raskusi pikaajalistele töötutele ja haavatavatele rühmadele suunatud individuaalse toetuse kasutuselevõtul. Romad osalevad Slovakkia tööturul endiselt väga vähe ja nende tööhõive määra suurendamine edeneb aeglaselt. Romade osalemist tööturul mõjutab madal haridus- ja oskuste tase ning diskrimineerimine. Sünnitamiseas naiste madal tööhõive määr tuleneb pikast vanemapuhkusest (kuni kolm aastat), eelkõige alla kolme aastastele lastele mõeldud lastehoiuasutuste vähesusest, lastehoiuteenuse kõrgetest hindadest ning paindliku tööaja vähesest kasutusest. Lisaks püsib piirkondlik ebavõrdsus – töötuse määr Ida-Slovakkias on endiselt kaks korda kõrgem kui Bratislavas. Tööturuteenuste reguleerimiseks viimastel kuudel võetud meetmed ei paku kohandatud lähenemisviisi Slovakkia tööturu struktuursete probleemidega tegelemiseks.
- (8) Haridussüsteem ei ole piisavalt kohandatud Slovakkia majanduse kasvava potentsiaaliga. Haridustulemused on rahvusvaheliste standardite järgi kehvad ja on veelgi halvenenud. See on suures osas tingitud ebapiisavast õpetajaharidusest ja õpetajaameti vähesest atraktiivsusest. Vaatamata õpetajate 4 % palgatõusule 2016. aastal, ei ole elukutse noorte jaoks ligitõmbav näiteks madala palga ja ebapiisava praktilise koolituse tõttu. Hiljuti vastu võetud segregatsioonivastased õigusaktid ootavad veel rakendamist, et tuua esile positiivseid muutusi ja suurendada romade osalemist tavahariduses, sh eelõppes.

- (9) Avalikus halduses on endiselt koormaks ebatõhusus. Avaliku halduse killustatud ja jäiga korralduse tõttu on vajaka tõhusast koordineerimisest. Personalihalduse strateegia vastuvõtmine oktoobris 2015 on positiivne samm edasi. Uut avaliku teenistuse seadust, mis on selle strateegia eduka rakendamise vajalik eeltingimus, ei ole aga veel vastu võetud. Valitsus on võtnud mitmesuguseid meetmeid korruptsiooni vastu võitlemiseks, kuid nende mõju on seni olnud väike. Eelkõige on Slovakkia saavutanud vähe tulemusi korruptsioonijuhtumite (sh ebaseaduslik tegevus riigihangetes) korral kriminaalmenetluste algatamisel ja süüdistuse esitamisel. Lühendatud on ehitusloa menetlusi suurte investeerimis- ja taristuprojektide puhul. Konsolideerimata juhtimine, tõenditel põhineva kavandamise puudumine riigihankemenetlustes, vähene professionaalsus, huvide konfliktid, kohandatud pakkumistingimused ja madalaima hinna kriteeriumide liigne kasutamine toob kaasa kvaliteedipõhise konkurentsi vähesuse. Puudustest riigihangetes on pidevalt teatatud kui põhjusest, mis mõjutab avaliku sektori vahendite jaotamise tõhusust. Slovakkia ettevõtteid mõjutavad sagedased muudatused õigusaktides ning koormavad haldusmenetlused ja -nõuded. Suured haldus- ja regulatiivsed takistused teatavate kutseteenuste ja võrgutööstuste valdkonnas, probleemid näiteks lepingute täitmisel ja maksejõuetuse juhtude lahendamisel ning pikaajalised mured kohtusüsteemi kvaliteediga kahjustavad ettevõtluskeskkonda ja pidurdavad investeringuid. Ettevõtlusega tegelemise hõlbustamiseks on võetud mõned meetmed, näiteks loodi oktoobris 2015 parema õigusloome keskus ja 2016. aasta alguses avati riiklik ettevõtluskeskus. Edasi aga on lükatud Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act“ vastuvõtmist VKEde arengustrateegia raames.

- (10) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Slovakkia majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Slovakkiale esitatud soovitude alusel võetud meetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Slovakkia eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1–3.
- (11) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁵ selle kohta kajastub eelkõige soovitudes 1,

⁵ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

SOOVITAB Slovakkial võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Saavutada 2016. aastal eelarve aastane kohandamine 0,25 % SKPst keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas ja 2017. aastal 0,5 % SKPst. Parandada tervishoiusüsteemi kulutasuvust. Võtta meetmeid maksukuulekuse parandamiseks.
2. Parandada pikaajaliste töötute ja teiste ebasoodsas olukorras olevate rühmade aktiveerimise meetmeid, sealhulgas personaalseid teenuseid ja sihipärast koolitust. Soodustada naiste tööhõivet, eelkõige laiendades taskukohase hinnaga ja kvaliteetse lastehoiuteenuse pakkumist. Parandada haridustulemusi, muutes õpetaja elukutse atraktiivsemaks ja suurendades alates varasest east roma laste osalemist tavaharidussüsteemis.
3. Tugevdada riigihangete puhul juhtimist, kindlustada üleminekut üksnes hinnapõhiselt konkurentsilt kvaliteedipõhisele konkurentsile ja parandada vastutuselevõtmist ebaseadusliku tegevuse eest. Parandada avalikus halduses personalijuhtimise läbipaistvust, kvaliteeti ja tõhusust, eelkõige võttes vastu uue avaliku teenistuse seaduse, samuti kohtusüsteemi tõhusust. Võtta vastu laiaulatuslik kava ettevõtete haldus- ja õiguslike tõkete kõrvaldamiseks.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*
